

DEVASTACIÓ PERVIVÈNCIA REFERENT POLÍTQUES

Moribunda cultura de Lleida

Txema Martínez

POETA

EDITORIAL GESTIÓ CREACIÓ

Tots hi perdem

Que Lleida és un territori creatiu ho sabem i en gaudim des de sempre. De fet, aquesta és una de les raons de ser del DIS que des de fa ja 77 setmanes (407 si seguim el relat ecotòpic que ens explica Carles Llonch) vol donar espai a la expressió escrita i plàstica de les idees, creacions, debats, pensaments i propostes que floten en l'espai cultural lleidatà per deixar obert el debat un cop escoltat el que es diu des de les diferents ribes. Per aquesta raó, quan vàrem llegir i escoltar la decisió de Josep Maria Pons, promotor del festival No Surrender, d'aparcar la celebració d'aquesta sonada trobada d'aficionats a la música de Bruce Springsteen, no va caldre gaire debat per decidir donar veu a aquelles persones que ens poguessin explicar no només què porta a iniciar un projecte cultural per la comunitat –un tema, permet'ns dir-ho, que ja hem tractat en més d'un dels exemplars d'aquest suplement–, sinó què és el que el va dur els seus promotors i, gairebé sempre, principals valedors i inversors en temps i diners, a plegar veles, abaixar el teló o apagar els altaveus. Per desgràcia, hi havia un ventall prou ampli per cercar la col·laboració i conèixer la raó o les raons de la pèrdua d'un esdeveniment cultural a les nostres comarques, des del més senzill fet per particulars a un poble del Pla d'Urgell al més multitudinari amb ressò internacional al Pirineu. Al final, vam triar donar veu als promotors d'un festival de poesia com va ser el Ma-

Vaig codirigir, amb Pere Pena, el Mahalta, Festival Internacional de Poesia de Lleida, durant sis anys i cinc edicions, del 2005 al 2011. El referent a nivell de Catalunya que era Lleida quant a la poesia aleshores va ser el detonant d'una iniciativa que queia pel seu propi pes. Lleida era llavors considerada la capital de la poesia catalana, concepte al qual va contribuir enormement aquell lustre el Mahalta. Més enllà del poeta excels que va inventar aquest nom per a la seva musa, i un nom prou bonic per a un esdeveniment literari anual de la més alta de les envergades, perquè era, en efecte, internacional, incloïem en peu d'igualtat amb la resta d'escriptors forans poetes bandera de casa nostra com Rosa Fabregat, Jordi Pàmias, Jaume Pont o Pere Rovira. La idea era seguir i seguir, però no hi va haver temps. Com que –podem especular-ho avui– l'impuls del festival va venir en un moment de tripartit, amb un regidor de Cultura d'ERC i un Institut Municipal de Cultura de nova creació que assolí una certa independència amb relació a l'alcaldia de torn, *potser* quan el PSC va tornar a assumir les regnes de l'ajuntament de la ciutat el projecte es va anar esllanguint. Una deixadesa deliberada, esclar, inclosa la reabsorció de totes les regidories sota la marca "Paeria", per a major glòria de qui la presidia, un Àngel Ros, i una Montse Parra, que com ja he opinat públicament diverses vegades van enterrar el llegat polític dels seus predecessors en el terreny de la cultura.

Després que amb Antoni Siurana, Jaume Magre i Antoni Llevot el territori es posava en la primera fila de la pista d'enlairament, plena de recursos, il·lusió, un prestigi a l'alça i persones amb anhels concrets i plausibles, en pocs anys de nou Lleida va confondre cultura, l'alta cultura, amb folklore; dirigir, amb gestionar; dirigir, amb imposar. Treballar amb fer-se fotos.

Es va deixar de fer política, que és com ha de gestionar-se la cultura: cal saber triar equips humans, triar projectes ambiciosos i concrets, triar on invertir el finançament de què es disposa, triar els teus companys institucionals de viatge (perquè aquest viatge no penja medalles i cal escometre'l de la mà d'altres ens paral·lels), posar les bases de cara a una idea que anirà quallant a poc a poc, atès que cap cultura que es preuï vol presses... Va ser el que els castellans

anomenen "acoso y derribo", fins que el nostre estimat Mahalta va ser mort i esquartrat.

Després vindrien els intents, una mica tristos, de la Paeria per maquillar no només aquell despropòsit, sinó una colla d'altres, fins i tot quan el paer en cap, a les acaballes del seu delirant mandat, va recórrer de nou a Antoni Llevot perquè redrecés el rumb d'una regidoria devastada i a la deriva. No n'hi va haver prou ni presentant un pressupost per a un nou Mahalta amb cost zero –zero!– per a la Paeria i la complicitat, aquesta sí amb aportacions econòmiques, de l'IEI i la Institució de les Lletres Catalanes, amb la qual cosa es va dilapidar la possibilitat real de seguir col·locant Lleida en el mapa cultural d'arreu. I ara, esclar, en paguem les conseqüències.

La cultura vol, dins d'una conjuntura, voluntat política, i creadors que estiguin al servei d'una idea per portar-la a terme i servir la identitat de la ciutadania. Però sovint s'acaba tergiversant la visió de la realitat, i de la comesa per a la qual has estat designat per la democràcia, i busques una rendibilitat a curt termini que pugui embellir una mica la teva imatge quan la teva imatge està ja massa embrutida. Això succeeix en tots els àmbits de la vida, esclar, i fins a cert punt podria dir que és legítim i tot, però no en cultura, i resulta doblement increïble que això es produís d'una manera tan descarada des d'un govern suposadament d'esquerres.

El prestigi, doncs, que havíem anat assolint s'ha quasi esfumat. Els premis Lleida de literatura, per exemple, són avui *de facto* això, de Lleida, sense a penes repercussió real fora de la nostra frontera. Només perviu en alguns escriptors insignes, que lliuren aquesta batalla sols, de fa temps. El concepte de cultura que se segueix imposant està en mans de funcionaris, no de polítics que apliquin una idea de país, i que han de projectar el model per al qual han estat elegits i votats, i de creadors que coneixen el camp que trepitgen, que en saben les virtuts i els defectes i que poden guarir, amb molta cura però també amb mesures contundents i efectives, el malalt terminal. Costarà Déu i ajuda retornar a aquella il·lusionant casella de sortida, carregats d'arguments per ser preponderants de debò. Però us confesso que pel camí un seguit de gent, entre la qual m'incloc, hem perdut tota esperança i hem dimitit. ■